

بررسی تاثیرگذاری عملیات‌های روانی گروهک‌های تروریستی بر نگرش مردم استان سیستان و بلوچستان

*محسن قناد زاده دانشجوی دکتری و مدرس دانشگاه

مرتضی ترابی دانشجوی کارشناسی ارشد علوم سیاسی

حمید خسروی، استادیار دانشگاه تربیت پاسداری امام حسین (علیه السلام)

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۰۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۱۷

چکیده

یکی از مهمترین نقاط آسیب پذیر ایران از نظر تهدیدات نرم فعالیت گروههای تروریستی انحرافی در مناطق مرزی به ویژه جنوب شرق است. بیشتر موقع دو بال تروریسم یعنی خشونت در قالب حملات چریکی، انتشاری و... حمایت-های رسانه‌های دیداری و شنیداری دیجیتال ماهواره‌ای کشورهای بیگانه مخالف ایران، از آنها، باعث استفاده از عملیات‌های جنگ روانی علیه ساکنان استان سیستان و بلوچستان شده است. این پژوهش می‌خواهد به این سوال پاسخ دهد ایا عملیات‌های مختلف گروههای تروریستی (گروه جندالله و جیش العدل) بر نگرش مردم استان سیستان و بلوچستان نسبت به این گروهها تاثیر داشته است؟ نتایج پژوهش نشان می‌دهد کمترین سن مشارکت کننده ۱۹ سال و بالاترین سن ۶۶ سال و بالاترین میزان مشارکت به گروه سنی ۲۵-۳۴ با (۳۸.۲ درصد) و مردان با ۵۸.۳ درصد و زنان ۴۱.۷ درصد بوده است، از این میزان مشارکت به گروه شیعه و ۳۵.۴ درصد اهل سنت بوده اند. اقدامات تروریستی در تاسوکی، مسجد امیر المومنین، مسجد جامع زاهدان و... در حد متوسط تا زیاد تفرقه مذهبی بین مردم را در پی داشت که با اقدامات نظامی، امنیتی و رسانه‌ای برعلیه گروههای تروریستی و نشان‌دادن ماهیت و چهره آنها، در نهایت دستگیری سرکرده گروهک تروریستی جندالله را درپی داشت تا حدودی کاهش پیدا نمود. عدم همسویی مردم بلوج با آنها نشان دهنده انزجار اهل سنت از اقدامات تروریستی آنها می‌باشد. اطلاعات مورد نیاز این پژوهش از دو روش یکی طراحی پرسشنامه و توزیع در سطح استان و دیگری روش کتابخانه‌ای و استفاده از استناد و Chi-Square اینترنت، جهت تکمیل اطلاعات بهره گرفته شده است. آزمون اصلی استخراج نتایج تحقیق، آزمون GIS نقشه‌های مورد نظر تهیه و مورد استفاده قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: گروهک‌های تروریستی، جندالله، جیش العدل، سیستان و بلوچستان، جنگ نرم.

بلوچستان به نیات پلید خود دست پیدا کنند. عدم اطلاع رسانی اقدامات امنیتی و نظامی و همچنین اقدامات رسانه‌ای کم در سطح ملی و استانی برای مقابله با جنگ روانی گروههای تروریستی باعث شده آنها از این فرصت استفاده کرده تا خود را توانا و نیروهای انتظامی و امنیتی را ناتوان جلوه دهنند. بنابراین جامعه آماری در این پژوهش شامل جمعیت ۱۸ سال به بالا ساکن در استان سیستان و بلوچستان می‌باشد. در این پژوهش با استفاده از نمونه‌گیری از جامعه مورد نظر انتخاب شده‌اند و جهت تعیین تعداد نمونه از فرمول ذیل:

$$n = \frac{\frac{t^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{t^2 pq}{d^2} - 1 \right)}$$

استفاده شده و در نهایت بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها آمار استخراج و با کمک نرم افزار spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. این پژوهش با بررسی استان میزان تاثیرگذاری عملیات‌های روانی گروهک‌های تروریستی در نحوه نگرش مردم استان نسبت به این گروهک‌ها را مشخص نماید. این دست تحقیقات به شناخت ابعاد مختلف مساله و ساده نمودن پیچیدگی تهدیدات نرم و نیمه سخت را فراهم می‌نماید و به تصمیم گیرندگان در سطح ملی و ناحیه‌ای جهت اتخاذ سیاست درست و بجا کمک زیادی خواهد نمود. آزمون اصلی استخراج نتایج تحقیق، ازمون Chi-Square (خی دو) است. در این آزمون برای هر کدام از پاسخ‌ها یک حد انتظار (*Expected N*) یک مقدار مشاهده شده (*Observed N*) و یک اختلاف از حد (*Residual*) در نظر گرفته شده است. پس از انجام ازمون بر اساس مقدار ضریب ازمون (*Chi-Square*)، و ضریب *Sig* و درجه آزادی *df* به دست آمده و در سطح اطمینان ۹۵ درصد برای هر سوال، نظر پاسخ دهنگان استخراج و اعلام شده است.

۲- منطقه مورد مطالعه

یکی از این مناطق قومی، جنوب شرق ایران است. استان سیستان و بلوچستان با ۱۸۷۵۰۲ کیلومتر مربع وسعت پهناورترین استان کشور محسوب می‌شود که بیش از ۱۱ درصد وسعت خاک ایران را در بر می‌گیرد. این استان با قرار گرفتن در بین ۲۵ درجه و ۳ دقیقه تا ۳۱ درجه و ۲۷ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۵۸ درجه و ۵۰ دقیقه تا ۶۳ درجه و ۲۱ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گینیوج از نظر جمعیتی از کمترکم‌ترین استان‌های کشور است (هداوند میرزاوی محراب، ۱۳۸۲: ۵۰). سیستان و بلوچستان ۱۱۰۰ کیلومتر مرز با کشورهای پاکستان و افغانستان و ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی با دریای عمان دارد و به دلیل قرار گرفتن در موقعیت راهبردی و ترانزیتی از اهمیت فراوان بخوردار است. براساس سرشماری عمومی نفوس مسکن در سال ۹۵ جمعیت استان ۲۲۷۷۵۰۱۴ نفر بوده است. تراکم نسبی جمعیت استان در سال ۹۵ برابر با ۱۵/۳ نفر در کیلومتر بوده است. (سازمان برنامه و بودجه،

(۳۰: ۹۵-۹۴)

نقشه شماره ۱ منطقه جنوب شرق و پاکستان

منبع: نگارندهان

۳- دو بال تروریسم در جنوب شرق

۱- گروههای تروریستی و خشونت

لویی التوسر فیلسوف فرانسوی ایدئولوژی را ملاطی می‌داند که پیوند جامعه را بر عهده دارد (Eccleshall, ۱۹۹۶, p. ۱۷). به عقیده فردریک واتکینز ایدئولوژی تقریباً از افراطگری‌های سیاسی منشاء می‌گیرد و همواره مخالف وضع موجود می‌باشد، به دگرگونی‌های تند و ریشه‌ای می‌اندیشد (bardat, ۱۹۸۴, p. ۶). به نظر کارل مانها یم ایدئولوژی پوششی تصنیعی است که عامدانه به قامت طبیعی واقعیات پوشانده می‌شود (Mannheim, ۱۹۹۷, p. ۴۹). به طور کلی ایدئولوژی در زندگی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و شخصی افراد به ویژه جنوب و جنوب غرب آسیا بسیار موثر می‌باشد. هر ایدئولوژی سیاسی یا نظام اجتماعی کارکرد خاص خود را در مکان‌ها و پدیده‌های جغرافیایی نمایان می‌سازد. ایدئولوژی سلفی طی سه دهه گذشته برهم زدن وضع موجود در جهان اسلام را دنبال کرده است. موسسه تحقیقات دفاع نروژ در گزارشی با عنوان مخالفت اسلام‌گارها در جمهوری اسلامی ایران، عامل اصلی شکل-گیری گروه جند الله را ناشی از تحت تأثیر بودن این افراد از آموزه‌های مکتب دیوبندی در پاکستان می‌داند (Kolstad wiig, ۲۰۰۹, p. ۲۱). شکل گیری گروههای تروریستی معاند با هویت ایرانی و غیر ایرانی مانند طالبان، القاعده، سپاه صحابه پاکستان، لشگر جهنه‌گجوی، لشگر طیبه، ... از گروههای تروریستی قوی در کشور پاکستان بوده که در شکل گیری و تاثیرگذاری بر گروههای تروریستی الفرقان و جند الله و جیش العدل در استان سیستان و بلوچستان مؤثر بوده‌اند. وضعیت نابسامان سیاسی اقتصادی همسایگان شرقی ایران و وجود مرکز جمعیتی حاشیه مرزهای شرقی، بعنوان اولین دروازه‌های ورودی و خروجی ایران، همواره در خط مقدم توجهات تصمیم-سازان و تصمیم‌گیرندگان داخلی و خارجی قرار دارد. بیشتر شهرهای مرزی استان سیستان و بلوچستان فاصله‌ای کمتر از ۶۰ کیلومتر با مرز دارند. به عنوان مثال از ۳۷ مرکز شهری استان سیستان و بلوچستان ۱۷ شهر فاصله‌ای کمتر از ۶۰ کیلومتر تا مرز دارند. همین فاصله کم جغرافیایی تا مرز باعث شده گروههای تروریستی به داخل کشور نفوذ کرده و عملیات‌هایی مانند انتحاری، بمب‌گذاری، ترور، گروگانگیری و آدم‌ربایی و... را در این شهرها انجام دهند (هداوند میرزایی، ۱۳۹۳، ۱۰:).

در استان بیان نموده اند تا از این طریق بتوانند ایران را درگیر موضوع فرسایشی داخلی نموده تا مسلمانان خودشان با دست خود همدیگر را نابود کنند، تا از این طریق منطقه جنوب شرق را نا امن جلوه دهند. بیشتر پاسخ دهنده‌گان مهمترین رشد گروهک‌های تروریستی در جنوب شرق را موقعیت مرزی استان و همسایگی با دو کشور بی ثبات افغانستان و پاکستان و نزدیکی به پایگاه‌های گروهک‌های قومی و مذهبی در کشورهای همسایه دانسته اند. خشونت‌های تروریستی بر علیه مردم بیگناه و انفجارهای انتحاری در مساجد باعث انزجار مردم از آنها گردیده است. مردم معتقدند حمایت‌های شبکه‌های ماهواره‌ای دیداری و شنیداری بیگناه و پخش صحنه‌های جنایت این گروهها به کرار و طولانی شدن ختم کار این گروهک‌ها تا حد متوسط در تضعیف روحیه مردم استان نسبت به حمایت از نظام جمهوری اسلامی ایران شده که اقدامات امنیتی، نظامی و دستگیری ریس گروهک جندالله و ضربات مکرر به تروریست‌ها تا حدودی اعتقاد مردم استان را به خود جلب کرد.

پیشنهادات

- ۱- آگاه سازی مردم با پخش برنامه‌های مختلف از شبکه‌های داخلی، ملی و استانی جهت مشخص شدن چهره و ماهیت این گروهک‌ها و حامیانشان
- ۲- پخش برنامه از شبکه استانی و ملی جهت روشن شدن افکار عمومی از روند برنامه‌های جمهوری اسلامی ایران در منهدم نمودن و دستگیری تروریست‌ها در منطقه جنوب شرق
- ۳- برگزاری یادواره شهدای حوادث تروریستی با حضور شیعیان و اهل تسنن
- ۴- اجرا و پخش برنامه‌های روش‌گرایانه با دعوت از روحانیون اهل سنت در راستای تفکیک بین اهل سنت و وهابیت و سلفی‌ها
- ۵- سختگیری نسبت به اتباع خارجی و بازگرداندن آنها به کشورشان
- ۶- اجرای پروژه‌های محرومیت‌زدایی و اشتغال‌زایی در سطح استان در راستای اجرای عدالت و ریشه‌کنی فقر

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع و مأخذ

- ۱- انجلا لانگو ۱۳۸۲، اینترنت و عملیات روانی ترجمه پ کریمی فصلنامه مطالعات عملیات روانی سال اول شماره یک، ستاد مشترک سپاه پاسداران.
  - ۲- هداوند میرزایی محراب ۱۳۸۲ ، تحلیلی بر بحرانهای سیاسی و امنیتی استان سیستان و بلوچستان، بیان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه ازاد واحد تهران مرکز.
  - ۳- عبداللهی، محسن، کیهانلو فاطمه ، ۱۳۸۴ ، سرکوب تروریسم در حقوق بین الملل معاصر، انتشارات ریاست جمهوری چاپ اول.
  - ۴- عبدالله خانی، علی تروریسم شناسی، موسسه بین المللی ابرار معاصر تهران ۱۳۸۶
  - ۵- تاثیرعوامل خارجی تهدید بر امنیت شهرهای مرزی جنوب شرق ایران هداوند میرزایی مهراب هفتمین کنگره انجمن ژئوپلیتیک ایران تهران ۱۳۹۳ .
- ۶-Holstad wiig , Audun (۲۰۰۹) , Is lamist opposition in the Islamic Republic jundullah and the spread of extremist deobundism in Iran.
- ۷-Wilkinson paul(۲۰۰۳):aninternational research agenda contemporary research on terrorism aberdeen university publication
- ۸-segre.d.v.and j.h.adler.(۱۹۷۳):the ecology of terror journal of survival:global politics and strategy vol.۱۵, no.۴,doi : ۱۰.۱۰۸۰۰۳۹۶۳۲۷۳۰۸۴۴۱۴۱۲
- Mannheim,karl,Ideology and utopia, ۱۹۹۷.p.۴۹-۹
- Rubin, Lawrence (December ۲۰۱۰), "A *Typology of Soft Powers in Middle East-1 · Politics*", available at: www.dsg.fohomics.net/Portals/.../DI_WP۰۵_Final.
- ۱۵:۳۲ - ۴https://www.mehrnews.com/news/۱۰۳۹۶۰۵
<http://www.barackobama.ir>
۱۵:۳۲ - ۴https://www.mehrnews.com/news/۱۰۳۹۶۰۵

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی

Investigating the Impact of Psychological Operations of Terrorist Organizations on the Attitude of People of Sistan and Baluchestan Province

*Mohsen Ghanadzadeh, Ph.D Student and University lecturer

Morteza Torabi, MA student of Political Sciences

Dr hamid khosravi.phd in strategic studis.academic staff member at imam hossein university

Abstract

One of the most vulnerable points in Iran in terms of soft threats is the activity of deviant terrorist groups in the border areas, especially in the southeast. Most of the time, two wings of terrorism, have been violence in the form of guerrilla, suicide bomber attacks. This research will respond to this question. Have different operations of terrorist groups (group Jundallah and Jaish al-Adl) affected the attitude of the people of the province of Sistan and Baluchestan towards these groups? Research results show the least participating age ۱۹ years old and the highest age ۶۶ and the highest level of participation in the age group of ۳۴-۲۰ (۳۸.۲%) and men with ۵۸.۳% and women were ۴۱.۷%, from ۶۴.۶% of Shiite and ۳۵.۴% of Sunnis. Terrorist acts of the Mosque of Amir al-Moamenin in Tasoki, Mosque of Zahedan, etc., were modest to large religious divisions between people, with military, security and media measures against terrorist groups and showing their nature and faces. Ultimately, the arrest of Jundullah's terrorist group was somewhat decreased. The lack of coherence of the Balouch people with them reflects the Sunni disgust of their terrorist acts. The information required for this research has been used by two methods of designing a questionnaire in the province and another library method and the use of documents and the Internet to complete the information. The main examination of the results of the research is Chi-square test (Chi-square). Also, SPSS software analyzes and then with the help of GIS, the maps are prepared and applied.

KEYWORDS: Terrorist Groups, Jundallah, Jaish al-Adl, Sistan and Baluchestan, Soft War.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی